

Briselē, 24.5.2018.
SWD(2018) 248 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVAI,
ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 16. septembra Direktīvu
2009/103/EK par civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu saistībā ar mehānisko
transportlīdzekļu izmantošanu un kontroli saistībā ar pienākumu apdrošināt šādu
atbildību

{COM(2018) 336 final} - {SEC(2018) 248 final} - {SWD(2018) 247 final}

Kopsavilkuma lapa

Ietekmes novērtējums par Komisijas priekšlikumu grozīt Mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanas direktīvu

A. Rīcības nepieciešamība

Pamatojums. Risināmā problēma

Pēc Mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanas direktīvas novērtēšanas, kas pirmoreiz tika pieņemta 1972. gadā un grozīta vairākkārt, tika secināts, ka, lai gan kopumā direktīva darbojas labi, divi aspekti negatīvi ietekmē tās efektivitāti:

1. Mehānisko transportlīdzekļu negadījumos cietušo nepietiekama aizsardzība. To veicina divi faktori:
 - Pirmkārt, ja mehāniskā transportlīdzekļa apdrošinātājs kļūst maksātnešpējīgs pirms prasījumu maksāšanas, kurus iesnieguši tā apdrošinājuma ņēmēji, ES mērogā nepastāv noteikumi, lai nodrošinātu ātrus maksājumus cietušajiem, jo īpaši, ja apdrošinātājs sniedz apdrošināšanas pakalpojumu pārrobežu mērogā, izmantojot brīvību sniegt pakalpojumus. Nesenos šādas maksātnešpējas gadījumos ievērojami kavējās kompensāciju izmaksāšana cietušajiem.
 - Mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanas seguma minimālās obligātās summas, kas ir noteiktas direktīvā kopš 2005. gada, visās dalībvalstīs nav vienādas, jo dažādu dalībvalstu atsaucē periodi vairs nav atbilstoši.
2. Atšķirīgi režīmi un patvaļīga rīcība negatīvi ietekmē apdrošinājuma ņēmējus. Šajā gadījumā ir divi faktori:
 - Ja apdrošinājuma ņēmējs pārceļas uz dzīvi citā ES dalībvalstī, jaunajā dzīvesvietas dalībvalstī transportlīdzekļu apdrošinātāji ne vienmēr ņem vērā to prasījumu vēsturi (kas rada "atlaidi par apdrošināšanas atlīdzības izmaksu neesamību" vai "bonus-malus" vērtējumu).
 - Neapdrošināta transportlīdzekļa vadīšanas lielā izplatība rada augstākas apdrošināšanas prēmijas apdrošinājuma ņēmējiem, nekā tas būtu citos gadījumos (garantiju fondi nodrošina maksājumus cietušajiem šādos gadījumos, bet tos finansē ar nodevu par mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanas polisēm, kas ietekmē apdrošinājuma ņēmējus).

Turklāt vairāki Tiesas spriedumi ir snieguši būtiskus paskaidrojumus, kas apstiprina direktīvas piemērošanas jomu (uz kuriem transportlīdzekļiem un uz kurām situācijām attiecas pienākums veikt mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanu). Attiecībā uz šo jautājumu ierosinātā politiskā izvēle bija esošās judikatūras kodifikācija, un tādēļ tā neietilpst šā ietekmes novērtējuma tvērumā.

Paredzami šīs iniciatīvas mērķi

Sagaidāms, ka šī iniciatīva nodrošinās mehānisko transportlīdzekļu negadījumos cietušo augsta līmeņa aizsardzību un taisnīgu attieksmi pret mehānisko transportlīdzekļu apdrošinājuma ņēmējiem, jo īpaši tiem, kas ir mobili visās dalībvalstīs.

ES līmeņa rīcības pievienotā vērtība

Direktīva pasargā ceļu satiksmes negadījumos cietušos ES dalībvalstīs, kas nav viņu dzīvesvietas valstis, un tāda negadījuma vietējos upurus, kurus izraisījis transportlīdzekļa vadītājs no citas dalībvalsts. Paredzētos pasākumus var ieviest tikai ES līmenī, jo tie attiecas uz pārrobežu aktīviem apdrošinātājiem, pārrobežu mobiliem mehānisko transportlīdzekļu apdrošinājuma ņēmējiem un transportlīdzekļu pārrobežu apdrošināšanas pārbaudēm.

B. Risinājumi

Apsvērtie leģislatīvie un neleģislatīvie politikas risinājumi. Vēlamais risinājums. Pamatojums

Tā kā direktīva jau pastāv, pamatscenārija risinājums visos gadījumos bija neveikt izmaiņas direktīvā. Turklāt pamatscenārijs tika sīkāk izskaidrots ar vairākiem Eiropas Savienības Tiesas spriedumiem par darbības jomu, kas ir kodificēti direktīvā.

Attiecībā uz apdrošinātāju maksātnešpēju, kas patlaban nav direktīvas daļa, noraidītais risinājums bija tiem uzlikt atbildību par sākotnējo kompensāciju cietušajiem, bet ne galīgo atbildību. Ar izvēlēto risinājumu paredzēja abu veidu atbildību, sākotnējo atbildību uzliekot cietušās personas dzīvesvietas dalībvalstij un galīgo atbildību – dalībvalstij, kurā maksātnešpējīgais apdrošinātājs veic uzņēmējdarbību.

Attiecībā uz minimālajām apdrošināšanas seguma summām noraidītais risinājums bija noteikt lielāku obligāto segumu lielākiem transportlīdzekļiem, piemēram, kravas automobiļiem un autobusiem. Vēlamais risinājums ir saskaņot summas ar visaugstāko obligāto minimālo līmeni, ko pašlaik piemēro dalībvalstīs.

Attiecībā uz prasījumu vēsturi noraidītais risinājums bija tikai saskaņot ziņojumu par prasījumu vēsturi veidlapu, nenosakot obligātu šādu ziņojumu apstrādi, ko veic apdrošinātāji. Izvēlēta iespēja ir saskaņot ziņojumus par prasījumu vēsturi un vienlaikus piemērot tādu pašu režīmu šādiem ziņojumiem neatkarīgi no apdrošinājuma

ņēmēja izcelsmes dalībvalsts.

Attiecībā uz neapdrošināta transportlīdzekļa vadīšanu noraidītais risinājums bija noteikt par obligātām neuzkrītošas apdrošināšanas pārbaudes. Izvēlētais risinājums bija atļaut dalībvalstīm brīvprātīgi veikt šādas pārbaudes (pašlaik aizliegtas).

Atbalsts konkrētajiem risinājumiem

Visas ieinteresēto personu kategorijas pauž plašu atbalstu ES iniciatīvai nodrošināt ātru kompensāciju negadījumos cietušajiem mehāniskā transportlīdzekļa apdrošinātāja maksātspējas gadījumā, jo īpaši pārrobežu kontekstā. Lielākā daļa ieinteresēto personu atbalsta šo risinājumu, ar ko galīgo finansiālo atbildību šādos gadījumos uzliek attiecīgā mehāniskā transportlīdzekļa apdrošinātāja piederības dalībvalstij, kurā tas veic uzņēmējdarbību.

Ieinteresētās personas atbalsta minimālo apdrošināšanas seguma summu saskaņošanu līdz augstākajam līmenim, kas jau tiek piemērots daudzās dalībvalstīs. Dažas patērētāju organizācijas atbalstīja augstāku obligātās apdrošināšanas līmeni lielākiem transportlīdzekļiem, piemēram, kravas automobiļiem un autobusiem, bet pret to iebilda apdrošināšanas nozare un kravas automobiļu un autobusu pārvadājumu uzņēmumi, jo tas nav pamatots ar pierādījumiem un rada augstākas apdrošināšanas izmaksas, kas tiktu nodotas galapatērētājiem.

Attiecībā uz ziņojumu par prasījumu vēsturi pārrobežu pārnēsātību vairāki atsevišķi iedzīvotāji šajā ziņā apliecināja savu negatīvo pieredzi un aicināja iejaukties, lai nodrošinātu, ka pret pārrobežu mobilajiem iedzīvotājiem apdrošinātāji izturas tāpat kā pret kādas dalībvalsts pastāvīgajiem iedzīvotājiem attiecībā uz to ziņojumiem par prasījumu vēsturi. Apdrošināšanas nozare iebilda pret apdrošinātājiem paredzētām saistošām saistībām šajā sakarā, apgalvojot, ka tās ir nesamērīgas. Tomēr dažas patērētāju organizācijas atbalstīja ziņojumu par prasījumu vēsturi saskaņošanu un nediskriminācijas klauzulu, kas aizsargā iedzīvotājus, kuri pārceļas uz dzīvi citā dalībvalstī.

Attiecībā uz neapdrošināta transportlīdzekļa vadīšanu netika pausti iebildumi pret atļauju sniegšanu veikt neuzkrītošas apdrošināšanas pārbaudes.

C. Vēlamā risinājuma ietekme

Ieguvums no vēlamā risinājuma (ja nav, no galvenajiem risinājumiem)

1. Ātra un atbilstīga kompensācijas izmaksa cietušajiem, pat ja mehāniskā transportlīdzekļa apdrošinātājs kļūst maksātspējīgs, ir galvenais izvēlēto risinājumu ieguvums.

2. Labāka attieksme pret apdrošinājuma ņēmējiem, ņemot vērā to prasījumu vēsturi un, iespējams, zemākas apdrošināšanas prēmijas, ja samazinās neapdrošināta transportlīdzekļa vadīšanas gadījumu skaits.

Vēlamā risinājuma izmaksas (ja tādas nav, galveno risinājumu izmaksas)

Vēlamo risinājumu izmaksas radīsies mehānisko transportlīdzekļu apdrošinātājiem. Tiem būs jāveic maksājumi struktūrās, kas sniedz kompensāciju cietušajiem apdrošinātāja maksātspējas gadījumā. Lielākajā daļā dalībvalstu tas jau attiecas uz lielāko daļu apdrošinātāju, bet ne vienmēr — uz apdrošinātājiem, kas sniedz apdrošināšanas pakalpojumus pāri robežām. Tiem būs arī jāievieš procedūras, lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret ziņojumiem par prasījumu vēsturi, kuri izsniegti citā dalībvalstī, ar ziņojumiem par prasījumu vēsturi, kuru izcelsme ir pašu dalībvalsts.

Ietekme uz uzņēmumiem, MVU un mikrouzņēmumiem

Priekšlikums nekādi konkrēti neietekmē mazos un vidējos uzņēmumus, izņemot tos, kuri ir mehānisko transportlīdzekļu apdrošinātāji vai apdrošināšanas ņēmēji. Mehānisko transportlīdzekļu apdrošinātājiem, tostarp tiem, kas ir MVU, radīsies izmaksas, kas norādītas iepriekš minētajā ierāmējumā par izmaksām. MVU un mikrouzņēmumi tiks ietekmēti kā tādu transportlīdzekļu operatori, kuriem nepieciešama apdrošināšana. Ja tie atrodas dalībvalstīs, kur minimālā seguma summas tiks nedaudz palielinātas, ir iespējams ļoti neliels apdrošināšanas prēmiju palielinājums (tas attiecas arī uz atsevišķiem apdrošinājuma ņēmējiem minētajās dalībvalstīs).

Vai gaidāma būtiska ietekme uz valstu budžetiem un pārvaldes iestādēm?

Priekšlikums neietekmēs dalībvalstu budžetus, izņemot gadījumu, ja dalībvalsts izmanto iespēju veikt neuzkrītošas tādu transportlīdzekļu apdrošināšanas pārbaudes, kuri parasti atrodas citā dalībvalstī, kam būtu nepieciešams izmantot numura zīmes atpazīšanas tehnoloģijas un veikt informācijas apmaiņu ar citām dalībvalstīm par transportlīdzekļu apdrošināšanas statusu. Dalībvalstīm būs jānorīko struktūra, kas atbild par kompensācijas izmaksāšanu cietušajiem apdrošinātāju pārrobežu maksātspējas gadījumos, bet ir paredzams, ka tas būs papildu uzdevums esošai struktūrai (vai nu vispārējs apdrošināšanas garantiju fonds, vai jau direktīvā pieprasīts valsts garantiju fonds negadījumiem, kurus izraisījuši neapdrošināti vai neidentificēti transportlīdzekļi). Izmaksas finansēs no mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanas sabiedrību iemaksām.

Cita nozīmīga ietekme

Nav paredzama cita būtiska ietekme, izņemot labāku iedzīvotāju aizsardzību mehānisko transportlīdzekļu negadījumos, kas nodrošina lielāku uzticību attiecībā uz mehānisko transportlīdzekļu apdrošināšanas sniegšanu pārrobežu mērogā iekšējā tirgus ietvaros. Turklāt ziņojumu par prasījumu vēsturi vieglāka pieņemšana un autenticēšana dos labumu iedzīvotājiem, kuri pārceļas uz dzīvi ES teritorijā.

D. Turpmākie pasākumi

Politikas pārskatīšanas termiņš

Tiesību aktos ir paredzēts jauno noteikumu novērtējums pēc 5 piemērošanas gadiem.